

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.

Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se înapoiază.

Probleme culturale.

Trăim fără 'ndoială în epoca unor uriașe prefaceri de înșămătate istorică. Societatea omenească pretutindenii se află în ferbere — într'un vârtej înfocat; troscăind asurzitor, se prăbușesc barierele păcătoase, cari atît amar de vreme despărțiseră straturile poporului de rînd de către clasele selecte, privilegiate... În focul curățitor al unei puternice turnătorii: cugetări învechite, metode ruginite de trai se topesc, ear din zgura multă dince-ince tot mai lămurit cristalizîndu-se opinia modernă triumfătoare, își face apariția ei maiestoașă.

Idealismul, se trezește din amorțeală, plin de vioiciune, putere de viață și energie de voință, plin de patima geniului creator... Și acest spirit modern, intrat în făgașul existenței, ajuns ca un curent nou pe meleagurile noastre, desigur va fi presărînd multe semînte roditoare deasupra ogoarelor brăzdate de revoluții; ear nimicite odată sistemele învechite, suflul regenerător înviorează și înseninează multe suflete amărîte, robite și apăsate de veacuri; le deschide larg porțile unei lumi noi și le indigitează multe bune direcții, pe cari omul intelectual se poate valoriza mai cu satisfacție.

E într'adevăr o împrejurare — un

fenomen, ce trebuie să-l remarcăm și recunoaștem și recunoscîndu-l, să ne bucurăm de momentuoasa îmbogățirea lumii intelectuale.

De altă parte însă, cu regret sîntem nevoiți a constata că însuflețirea lumii moderne, în multe privințe, e saturată de invidie și antipatie. — Idealul strălucitor-orbitor, pe care-l visează mereu, stînge din sufletul ei: trăsăturile frumoase ale vechilor mari gândiri, făcînd să se vază aproape tot numai prin prizma obscurității și a egoismului scîrbos.

Antipatii, gelozii și exagerări sînt trăsăturile caracteristice ale lumii intelectuale moderne, care zdrobește, nimicește și în acțiunea-i distrugătoare, n'o împedică — nicio tradiție, nicio mărime morală; ei nu-î impune nici pietatea vremurilor mari istorice, nici perspectiva, opinia clară și deamnată de venerațiune a altora. Și oare în fața valurilor furioase ale acestui ocean haotic, care e problema ce ni-se impune imperativ spre rezolvire?

Să așezăm în vârtejul culturai moderne: individualitatea curată, nobilă, măreață și mîntuitoare a lui Isus Christos, și atunci cu ușurință vom rezolvi cea mai de capetenie problemă culturală. Să abținem de a tîndăli, bătînd cărerile profesilor veacului al XIX-lea și al XX-lea, de multeorii de o cugetare atît de bizară; să pășim odată cu mîndrie pridvorul unei atari lumi,

în care nu umbre neputincioase și ispititoare, ci individualități puternice și dezvoltate în toată puterea cuvîntului, arată calea spre izvorul mîntuirii. Declinînd apoi pe o atare cale netedă, ne vom putea fără sfială numi, și vom fi și aievea: *moderni* în înțelesul cel mai frumos al cuvîntului, pentru că astfel nu ne vom îngredi cu muri dinaintea lumii reale, nici nu vom fi asemenea celor rămași de lume, ci dincontră, vom intra cu principii sănătoase în ea; nu vom descuraja, nici nu ne vom întrista, ci atît vom primi și reținea din ale lumii în noi, cît ne va lipsi pentru crearea unei vieți plăcute și armonioase.

Idealul nostru e deci: omul armonic; trup și suflet, patimă și virtute, sînge și spirit în consonanță. Astfel înarmat, omul modern v'a putea fi considerat și poreclit de element adevărat cultural.

O filozofie culturală de un atare conținut ne lipsește nouă, ear nu babilonia principiilor pesimismului funest a lui Werther, Byron, Schoppenhauer și a adeptilor lor!

Adevărata energie, viața sănătoasă care plutește deasupra setei de plăceri blazate a veacului modern o găsim numai în cultura creștină care desmeticește societatea celor fără vlagă, fără farmec a filozofilor sceptici.

Aurel Codreanu.

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămian Izverniceanu.

Și au întors din nou haiducii, încărcăți de comori, la noul lor adăpost din inima „Simionului”. Pelingă multe vestii ce umblau prin lume despre isprăvile haiducilor se alătură și această veste nouă. Și pândurii primiră vestea aceasta, dar și mai mult se cătrîniră și se amăriră. Iși imputau neiscușinței lor, că le-a căzut odată în palmă, dar n'a fost harnic de dînsul.

Lumea bogată începuse să se înarmeze și să se îngrădiască cu păzitorii, așa că nici paserea nu mai putea trece peste zidurile curților lor. Prin satele din aret poporul, la îndemnul și constrîngerea pândurilor, nu mai dormia până după miezul nopții, ci făceau focuri pe ulițe și le încunjurau cîntînd și bătînd în dobe și în feare ca pe vremea lăcustelor.

Toamna înainta tot mai mult, cu nopțile ei lungi și plictisitoare, cu zilele ei ploioase și pline de pîclă. Frunzișurile uscate erau risipite îngrămădite de vînturi pe drumuri și prin șanțuri. Frigul creștea tot mereu și peste noapte începuseră înghețurile. Dincînd-încînd, pe marginea orizontului se ivia și soarele, dar tot palid și fără putere. În peștera adîncă, încălțați în opinci cu obele călduroase, învăliți în cojoace și căciuli de oae, ședeau haiducii trîntiți pelingă focul ce nu se mai stîngea și se odihneau povestînd.

Intr'o dimineață Niță Duma își luă pușca și voi

să mai vineze cite ceva. Afară era frig și umezeală. O ceață groasă acoperia virfurile munților și se scobora până în adîncimea văilor, din care se cernea o migigureală subțire. Ieși în gura peșterii și privi înjur. Mai la vale, ca la douăzeci de pași depărtare, părea că aude vorbă și că zărește niște ființe omenești, cari se mișcau într'o parte și într'alta prin ceață. Ascultă. Vorbă multă venia din vale. Prin desimea ceței abia se zăriră citeva uniforme de pândurii ce suiau pe petriș însus, ce se pornia să se prăvăliască înviale. Deodată se auziră citeva detunături și gloanțele trecură viuind pe deasupra capului lui Niță Duma. Acesta se trase repede în peșteră și auzi destul de respicat pe pândurii răcnînd: L-ați văzut!?... L-ați văzut!? Un om de-ai lui Adam Neamțu!... Trebuie să fie toți ascunși în gaura aceia.

Erau pândurii, cari prinzînd de veste, că haiducii sînt ascunși în apropiere, se luară după urmă până la peștera de sub poalele „Simionului”. Formară o poteră și porniră în căutarea lor. Văzînd ei că în apropiere peștera nu mai are altă ieșire, erau hotărîți că atîta să-i păziască, pînăcînd aceștia vor fi siliți de foame să se predea. Totuși se hotărîră a intra înlăuntru.

Niță Duma se retrase înlăuntru, înspăimîntat, și le dete de veste și tovarșilor că sînt încunjurați de poteră. Și cum ședeau ei încolăciți în jurul focului, deodată săriră cu toții în picioare și puseră minile pe arme. Căpitanul dete poruncă ca focul să fie stins imediat, eară puntea trasă către dînsii. Inurmă toți se postară după niște colțuri ieșite ale păreților de peatră și așteptau liniștiți. Apa ce se scurgea cu undele-i repezi, vuia mereu. De către gura peșterii se auzia vorbă

și razele unor facle aprinse se împrăștiară în întreg cuprinsul peșterii, altele eară se perdeau în lărgimile întunecate și fără de sfîrșit. Pândurii, în frunte cu hotnogul Bordan, înaintau fricoși până la rîu, acolo se opriră și începură a cerceta cuprinsul cu ochii scrutători. Zădarnic însă, căci în întunerecul cel gros și în lărgimea fără de sfîrșit, ochii lor nu zăriau nimic. Niciun sunet, nicio mișcare nu se auzia afară de vuetul apelor. Un poteraș descărcă o armă. Detunătura sună grozav, scuturînd întreaga peșteră, și se perdu departe însus, în înălțimile necunoscute. Urmă o liniște adîncă, uumai ecoul detunăturii parcă mai vibrează pe sus, cînd deodată de pe malul celălalt al pârăului se ivi o lumină fulgerătoare, urmată de descărcătura unei salve de puști. Peștera se cutremură din temelii ei și parcă întreagă s'a prăbușit, îngropîndu-i de vii. Un urlet de groază ieși pin grămada poterașilor și aruncînd pe jos tortile aprinse, se năpustiră ca turbați înspre ieșire.

Ajunși odată la lumina zilei, se reculegeau încetinel și abia amînată vreme își veniră pe deplin în fire. Înlăuntru nu mai intrară, dar remaseră afară să pîndiască ieșirea.

Haiducii se văzuseră acuma la strîmtoare. Erau cam mulți și merindea nu li-se ajungea pe o săptămînă. Și altă resulfătoare a peșterii nu cunoșteau. Unii rămaseră de pîndă, eară alții plecară a cerceta peștera cu deamăruntul. Și au dat de o gaură care ducea însus. O scară învechită de jumătate, putredă, era răzimată de un părete. Suișul era anevoios. Mai cătrîndu-se de stînci, mai cu ajutorul scării și al unor frînghi, urcară tot însus pînă cînd drumul li-se mai îmbunătăți, căci mai ducea așa pieziș. Și urcau hai-

O zi mare la Bocșa-montană.

Bocșa-montană 1. Oct. 1912.

Duminecă s'a sfințit steagul, comandat la o firmă de broderie din Lyon (Franța), a bravului chor românesc din Bocșa-montană.

Și cum vremea posomorită, înecată de ploile nesfârșite ale acestui an, au fost retezată ca prin minune, de zorile acestei Dumineci, decind a și pornit vremea bună, totastfel către acest orașel montan, unde sărbătoarea de Duminecă a ridicat ceața groasă ce de o vreme încoaci înecă pulzația culturală a centrelor noastre culturale românești.

La serenada simbată în preseara serbării choriștii au cântat nașei steagului, d-nei *Iulia Marcu* noul lor motto, alcătuit de Dr. Iuliu Marcu și armonizat de dirigentul lor înv. *Ioachim Perianu*, la a carei felicitare nașa a răspuns, emoționată, încurajând pe cântăreți și cântărețe, și fiindcă în alocuția dirigentului au fost atinse și meritele neperitoare ale prezidentului și vestitului dascăl *Ion Marcu*, a mai răspuns în vorbe alese și fiul său *Dr. Iuliu Marcu*.

La festivalul sfințirii, în ziua următoare, au cooperat și corurile din Recița-română, Bocșa-rom. și Ramna, fiind binevenite de d. Ion Marcu, însuflețitul și vecinic veselul primar al Bocșei, prezidentul corului sărbătorit, căruia i-au răspuns cu venerație dirigentii *Ion Mărilă*, *Petru Vuc* și *Danil Ilieșcu*. Dela școala primară, rom. toate aceste coruri, împreună cu „Asociația industriașilor” din localitate, au pornit la biserică, întovărășiți de o lume imensă, ear nașa steagului fiind condusă la braț de adv. *Dr. Stefan Petrovič*, și ocolită de damele de onoare: d-șoarele *Elena Diaconovič*, *Maria Suci* și *Maria Munteanu*.

După liturghia celebrată de tînărul protopresbiter *Mihail Gaspăr*, asistat de preoții *Petru Vuc* și *Iosif Pascu*, și cîntînd solemn corurile din Bocșa-mont. și Ramna, întreg publicul, cu preoții în frunte, au ieșit în piața mare, unde pe o tribună înălțată s'a săvîrșit sfințirea. Protopopul într'o vorbire avîntată a arătat însemnătatea cîntecului românesc și apreciînd jertfele neasămuite ale prezidentului Ion Marcu, care la rîndul său

ducîi mereu până deodată se treziră că cîteva fășii de lumină spintecau întunerecul. Era lumina zilei care străbătea înlăuntru. Inctinel și cu băgare de seamă ieșiră până la deschizătura care era încunjurată de mai multe virfuri ascuțite ale stîncilor. Priviră de jur-imprejuri, dar nu știau unde se află, căci din cauza pclei dese și a ploii mărunte, nu se zăria nimic.

Două zile au stat haiducii tot chinuți de gîndul scăparii și nu știau, să se bucure de descoperirea lor ori nu. Abia în ziua a treia ceața și nouri plumburii se împrăștiară de pe munte, lăsînd să se vadă un cer albastru de toamnă. Și cît de mare le-a fost bucuria, cînd văzură că resuflătoarea peșterii ieșia tocmai sus în virful „Simionului”.

Văzînd dar haiducii că acolo nu e de zăbovit mai multă vreme, după mai multă chibzuială hotărîră să părăsiască locurile acestea și să treacă în țara sîrbească. Decî lucrurile de valoare și banii ce li-se păreau prea mulți și prea grei de a-î purta cu dînsii, îi viriră subț lespede de peatră și după ce o acoperiră cu un strat gros de pămînt, deasupra făcură focul, așa că dacă va și străbate cineva, acolo să nu se nădăe că ce comori zac subț cenușa aceia stînsă. Și au plecat haiducii cu toții, lăsînd peștera pustie și deșartă în paza pîndurilor, eară ei luînd pădurile de-a curmezîșul, s'au dus departe până în apropierea cîtunului *Alibeg* și acolo cu ajutorul unor pescari, cărora le plătiră destul de bine, trecură peste valurile Dunării în partea sîrbească.

Adam Neamțu mergea înainte, dar era tot îngîndurat. Gîndul îi era acasă la nevastă și la noul său născut. O iscoadă îi adusesse vestea că *Ileana* a născut un voinic de băiat. Bucuros s'ar

a mulțumit patetic protopopului și conliturghisitorilor săi, corurilor străine și publicului pentru dragostea cu care acoper nobila strădanie a corului, care azi își sfințește drapelul subț care se va ocroti chiagul cîntăreților și a prietenilor lor. Însfîrșit după isprăvirea sfeștaniei, nașa steagului, într'un elan de entusiasm, leagă pe steagul cel roșu o panglică *albastră* cu litere *galbene* brodate din aur: „*Iulia Marcu 1912* — Reuniunii române de cîntări și muzică din Bocșamont.”, pronunțînd deviza: „Te împodobesc cu drag, mîndria Reuniunii noastre...” Chorul întonează „Mulți ani”, ear publicul întreg erumpe în nesfârșite urale, repețite și la legarea panglicelor pe steagurile celorlalte coruri într'u amintirea acestei zile mari.

După defilarea Reuniunii sărbătorite înaintea Reuniunilor-tovareșe, nașa steagului a bătut primul cui învăluit în duioșia ce țîșnia din vorbele „*Din dragostea cîntăreților te-î născut, de dragostea lor să fii încunjurat*”, urmînd apoi baterea celorlalte cuie ale mitropolitului *Meșianu*, Episcopului *Dr. M. Cristea*, arhimandritului *Filaret Musta*, baronului *Géza Duca de Cadar*, generalului *Alexandru Lupu* din Viena, cavalerului *Aurel Diaconovič* din România, judeului de tablă *Nicolae Antal*, a reuniunilor de cîntări din Caransebeș, Lugoj, Cacova, Fizeș etc. etc. Depeșe de felicitare au sosit dela prezidentul „*Astreii*” *Andrei Bârsanu*, cav. *Diaconovič*, *Dr. Branște*, *Dr. Brediceanu* etc.

Concertul de seara, cu programul ei bogat și variat, încă a reușit minunat, cîntînd pe rînd toate corurile separat, ear la urmă întonînd toate la un loc frumosul imn „Pe-al nostru steag e scris unire”...

Și în adevăr, eată ce-ți face *unirea* frunțașilor dintr'o localitate. eată ce răsare din armonia și strădania bravilor Bocșeni, cari au norocul să aibe între ei oameni de talia vataului lor cultural Ion Marcu, a unui învățător devotat ca *Ioachim Perianu*, care își înțelege pe deplin apostolia, și a Bocșenilor cari știu să aprecieze virtutea și vrednicia conducătorilor.

Raportor.

Scufundarea unui vas românesc.

O groaznică nenorocire s'a desfășurat Lunî noaptea pela orele 10 jum. în largul Dunării.

Vaporul societății ungare „*Gróf Széchenyi*”, plecînd Duminecă după ameză la orele 4 din Brăila spre Turnu-Severin — Budapesta și ajungînd, cu o viteză extraordinară, între Gura Ialomiței și Hirșova, s'a ciocnit cu șalupa română de război „*Trotuș*” pe care erau 18 ofițeri ai batalionului II de pioneri din Focșani.

Pilotul șalupei, surprins, a căutat să schimbe imediat direcția spre dreapta, dar n'a avut timpul necesar să clintiască, căci vaporul unguresc, apropiîndu-se furtunos, a răsturnat vasul militar român.

În urma ciocnirii au pierit în valuri: colonel *Stoenescu*, major *Grigoratu*, căpitan *Popescu Anastase*, căpitan *Nicolescu Ion*, căpitan *Dănilă Ștefan*, locotenent *Zlătescu*, sublocotenent *Călinescu*, sublocotenent *Ion Ionescu* și d-nul inginer în rezervă *Vartan*.

Împreună cu căpitanul șalupei s'au înecat soldații, mecanicii și tot personalul de serviciu.

N'au scăpat cu viață decît patru marinari ce erau pe bord. Aceștia văzînd primejdia, au sărit în Dunăre și au înotat până la mal.

Vaporul unguresc a oprit imediat lăsînd bărcile de salvare. Ajutoarele însă nu mai erau de folos, intrucît șalupa dispăruse deja în valuri.

Echipajul n'a avut timp să facă nicio mișcare, atît de fulgerătoare a fost scufundarea șalupei. Ofițerii cari s'au aflat în cabine au pierit, cu toate ajutoarele grabnice cari au fost trimise îndată la fața locului din port.

Impresia produsă, atît în lumea militară cît și în cea civilă, de ultimile telegrame sosite dela autoritățile din Hirșova, nu se poate reda în cuvinte. Vasul unguresc a fost oprit. S'a pornit cercetare.

fi dus acasă să se bucure și dînsul de venirea pe lume a odraslei sale, dar nu îndrăznia. Îi era teamă să nu cadă din nou în vr'o cursă. Și așa mergea el înainte, pănă ce alte gînduri îi învăluiau și alte icoane trăite îi treceau prin minte.

Și mergeau haiducii tot pe malul Dunării însus, pănă în sătulețul *Golubaț*. Inserase de-abinele cînd intrară într'o crișmă plină de vorbă și de fum. Cutoatecă erau mulți, totuși nu atrăgeau atențiunea oamenilor asupra lor, fiindcă pe vremurile acelea foarte mulți lucrători dela noi treceau Dunărea în partea sîrbească, unde erau mai căutați și mai bine plătiți. În ziua următoare se împrăștiară cu toții ca lucrători, ca astfel să știriască una alta de prin oameni.

Seara adunîndu-se earăși cu toții la crișmă, începură a povesti ceia ce culuseră de prin sat. Unii povestiră că în apropierea cîtunului *Dvoriste* se află mănăstirea „*Tuman*” cu mai mulți călugări. Alții povestiră că vlădica din *Poșarovaț* făcuse o călătorie pe Dunăre și avea de gînd să cerceteze și pe locuitorii din partea locului, dar fiind tîrziu în toamnă și începuseră zilele ploioase și vecinic nouroase, își aminată cercetarea. Alții earăși aduseră vestea că nu departe de mănăstirea „*Tuman*” peste culmea muntelui cu același nume, la poalele „*Tilvei*” îngrădiți între mai multe dealuri se află comuna *Racovabara* și că acolo locuiește cel mai bogat boer din acele părți.

Adam Neamțu gîndi o leacă. Sîrbii și așa sînt dela fire cam negîndiți și ce ar fi dacă el cu tovarășii săi se vor travesti în veștimente de călugări și așa îl vor călca pe Sîrb ziua la ameză, neturburați de nimeni. El le împărtăși gîndul lui și tovarășilor. Aceștia îl aflară de prea îndrăzneț, dar de altfel minunat. În ziua următoare plecară

cu toții spre mănăstirea „*Tuman*”. Era cam în preajma Ierarhului *Nicolae*. Vremea se cam înasprise. Pămîntul era înghețat, unde și unde moște, eară din cerul plumburii începuseră a se cerne fulgi rari, singuraticî de zăpadă. Cîndurî de corbi și de cioare se învîrtiau în vârtejuri largi și repezi și umpliau văzduhul cu croncăniurile lor sinistre. Haiducii îmbrăcați bine, cu capetele virite în niște căciuli de pele de mel, încălțați în opinci, mergeau înainte slobozînd norî de abori prin văzduhul rece. Către seară pecînd noaptea se lăsa tot mai mult peste dealurile acoperite cu prunî scuturați de frunze și peste munții cu pădurile rărite, bătura la poarta mănăstirii. O față cuvioasă, încadrată de o barbă albă și păr argintiu și cu o potcapie învechită în cap, ieși și le deschise. Cînd întrebă că cine sînt, spuseră că sînt niște bieți lucrători, cari vin din jos dela *Negotin* și că li-e teamă să umble noaptea, fiindcă au mai avut de furcă cu o bandă de Turci ce păziau strîmtorile și jefuiau pe trecători.

Minciuna lor fu crezută pe deplin și decî fură introduși în niște chilii călugărești să se odihniască. Peste noapte pănă ce călugării durmiau, haiducii făcură rost de mai multe raze și potcapii și le expedară prin doi dintre tovarășii, cari trecură zidul odată cu miezul nopții. În dimineața următoare mulțumiră starețului pentru ospitalitate, sărutară mina duhovnicului și plecară mai departe. Calea ducea peste o pădure, unde se opriră și haiducii se transformară în niște călugări ce păreau că par'că atunci scoborîră de pe sîntul munte al *Athosului*. Adam Neamțu era îmbrăcat în rasa starețului și dacă ar mai fi avut și o cruce de aur la grumazi, ar fi asemănat unui vlădică, eară Lăzărîcă unui arhimandrit. Vre-o trei dintre haiducii

Serbătoarea învățătorilor la Arad.

Învățătorii gr. or. români din comitatul Aradului și-au ținut Marți și Mercuri săptămâna aceasta adunarea generală din acest an, care a luat proporțiile unei alese serbări culturale prin faptul desvălirii bustului lui *T. Ceotea* și comemorarea lui *Rousseau*.

După serviciul divin a avut loc în sala seminarului ședința I a adunării generale, sub prezidiul d-nului *Iosif Moldovan*, președintele reuniunii, asistând public numărös, în frunte cu *P. S. Sa Episcopul Ioan* al Aradului.

Conzistorul aradan a fost reprezentat prin d-l *R. Frașes*, revizorul școlar al acestei dieceze, *Asociațiunea* prin d-l *V. Goldis*, secretar conzistorial și directorul ziarului „Românul”, *Reuniunea învățătorilor din Timiș* prin 80 de delegați, cea din *Bohor* prin învățătorul *I. Cloambeș*, cea din *Căraș*, prin inv. *Mihael Crăciun* și *Savi*. Dela *P. S. Sa Episcopul* Caransebeșului a sosit o adresă mai lungă, însoțită de binecuvântarea arhierului. *Comitetul național* a fost reprezentat prin deputatul *St. C. Pop*.

După salutarea delegaților prin preșident și răspunsul acestora, a urmat o conferință strălucită a profesorului seminarial *Dr. Petru Pipoș*, despre „*Rousseau, ideile sale pedagogice și critica acestora*.”

După alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor a avut loc, în grădina seminarului inaugurarea bustului lui *T. Ceotea*, sculptat în marmoră de sculptorul aradan *Albert Andor*, avind inscripția: „Profesorului Teodor Ceotea 1847—1906. Învățătorii români 1912”. După cuvântul ocazional al d-lui *Iosif Moldovan* a urmat o frumoasă cuvântare a *I. P. C. Sale arhimandritului Hamsea*, apoi cuvântările delegaților. D-nul *V. Goldis*, ca reprezentant al „Asociațiunei” găsește imboldul acestor serbări în calitatea rară a serbătoritului de a fi știut să treziască iubirea elevilor săi. Bustul a fost primit din partea seminarului de către *P. C. S. R. Ciorogar* cu

rămăseră neschimbați! Aceștia făceau pe servitorii. Și așa, travestiți în haine călugărești, ajunseră în cătunul Crivacea, de unde închiriară vreo trei trăsuri și plecară mai departe spre Racovabara. De cu dimineață se îngrijiră a trimite un vestitor călare ca să vestiască boerului *Ocanovic*, că vlădica din Poșarovaț, vine cu întreaga lui suită să-l certeze.

Sîrbul încintat de această vizită rară, începu să dea porunci în stînga și în dreapta ca să pregătiască masa. Unii dintre argați deteră năvală printre paserile din curte, prinzind gîștele și curcile, le rupeau capetele și le aruncau deoparte. Intr'alt cot al curții, purceii guitașu, învremece ferul ascuțit și rece li-se împlintă în grumazi, dînd drumul la izvoare calde, înroșite de sînge. Slujnicile fugiau fără cap și nu mai știau pe ce să pună mîna. Dîncînd-încînd glasul ascuțit al boerului le dedea zor la lucru ca toate să fie gata la vreme. În pivnițe se desfundau buțile cu vinul vechi și negru de Negotin. Slugile pe furis storceau păhar după păhar și se aprindeau la față de puterea încălzitoare a băuturii. Lucrul curgea de-a valma și toți umblau repede, vorbeau în răstite și se zoriau unii pe alții.

Către amneazi căruțele străbătură în curte cu fețele sfinte, pline de evlavie, eară boerul întîmpină fericit, sărutînd mîna vlădicului. Sfirăitul purceilor, al gîștilor și al curcanilor străbătea până afară, eară în curte haiducii erau încintați de mirselele dulci ale acestor bunătăți, ce făceau ca și cele mai tajnice ascunzătorii ale stomacului să se rescoliască, eară gura să le lase apă. Trecură în salon. Argintăria și covoarele din orient le Jua vederile călugărilor. Se așează pe scaunele moi, dar cum nu erau obicinuiți cu astfel de

promisiunea că îl va lăsa ca cinste generațiilor viitoare, ca pe un simbol al iubirii de școală.

După inaugurare a urmat banchet la otelul „Central”, la care au luat parte peste 500 de persoane.

După banchet învățătorii au vizitat fabricile de textil, de vagoane și de automobile. Seara au avut loc frumoase serbări cu cîntece și jocuri românești. (Dr.)

IGIENĂ.

Masagiul

de **Dr. Eggebrecht & O. Schorch.**

Observațiune. Se recomandă stăruitor pentru oricine care masează, ca prin exercițiul zilnic de mișcare să-și țină flexibile încheieturile sale, orcum ar fi ele de felul lor. În acest scop facem gimnastică cu ajutorul aparatelor de mîna și asemenea, să exersăm des articulațiile degetelor prin mișcări active și pasive (cînd cu o mîna cînd cu cealaltă).

2) *Observațiuni preliminare îngenereal.* Partea de masat, eventual și vecinătatea ei, va fi înainte de toate dezbrăcată de orice haine, ajutînd pe pacient întru acestea. Orce masor trebuie să fie în stare în caz de trebuință să știe să umble bine cu îmbrăcămîntea pacientului; această însușire face de crește repede încrederea către orb, de care el are așa multă nevoie.

Acum pipăim binișor partea respectivă, apoi o comparăm cu cea corespunzătoare, sănătoasă (la braț, mîna etc.), spre a putea stabili deosebiri, căutăm apoi locurile mai dureroase, pe cari le cunoaștem dnpă indicațiunile medicului spre a le avea în vedere și apoi ungem ușor toată pelea. Vom avea grijă însă de a nu mînji hainele pacientului, ceiace ar fi foarte neplăcut pentru ambele părți. Prin exercițiul neobosit să nizuim a ajunge acolo, ca să apucăm partea de măsă fără a fi nevoiți a tot pipăi încoac și încolo.

După glasul pacientului vom deosebi dacă el zace, șade ori stă, dacă se află cu fața spre noi ori cu spatele, etc.: punînd ușor mîna, d. e. pe brațul său, apucăm cu siguranță locul care trebuie tratat (d. e. mîna, regiunea umerală, etc.) Și earăși remarcăm cu siguranța atît asupra pacientului, cît și asupra sa însuși în toate manipulațiile: asta formează baza cea mai însemnată pentru încrederea publicului față de capacitatea masorilor orbi.

(Va urma).

Dr. Gh. Crăinceanu.

lucruri, dela zece pași li-se vedea stîngăcia. Numai vlădicul vorbea, ceialalt, dacă și erau întrebați, zimbiau ușor și cătîneau din cap. Niciunul nu știa o boabă sirbește. Din întîmplare numai boerul era acasă, căci familia i-se dusese în Belgrad la socrii, unde aveau să prăznuiască împreună pe Ierarhul Nicolae.

Prînzul se începu. Mîncările erau bune și gustoase. Și călugării trăgeau pe neresuflete de-și frigeau gurile. Se aduse la masă și vinul negru ce părea a sînge încheșat. Turnară și beură. Vinul era bun și călugării își lingeau buzele și-și făceau semn cu ochiul. Ei se feriau de a vorbi ca nu cumva să se tradeze, ci steteau smeriți, plini de evlavie. Toate acestea le băga de seamă boerul, dar credea că așa se poartă călugării. Vinul însă îi aștia mereu. Știau însă să se stăpîniască, numai ochii începură a le licări straniu în cap. Vlădicului îi mai rămăseseră prin cap cîteva cîntări bisericesti în limba slavă de pe vremea dascăliei lui. Incepu să cînte, călugării îi țineau isonul, eară boerul *Ocanovic* zimbăia fericit.

Și așa au ținut ei până pe înserate, cînd la un semn al vlădicului, toți călugării săriră în picioare și punînd mîna pe boer, îl întrebară de banii. Boerul, luat fără de veste, le spuse și le dete și cheile. Deșertară lăzile de parale și începură a ascunde argintăria pe subt rasele călugărești. Ieșiră liniștiți, cașicînd nu s'ar fi întîmplat nimic, se puseră în trăsuri și porniră prin întunerecul nopții, eară sus bietul Sîrb, turburat de țîria vinului, încă tot nu-și putea da seama că visează ori nu, ședea legat, lungit jos pe covoarele scumpe de orient.

(Urmează).

CRONICA.

Joi s'a ținut la Timișoara prima ședință a comitetului central al Reuniunii învățătorilor din Eparhia Caransebeșului, în care deja de pe acum s'a hotărît ținerea proximei adunări la Caransebeș, de unde se va porni regenerarea acestei Reuniuni, cea mai de seamă societate culturală românească în Banat.

Congresul național bisericesc e convocat pe Luni, 1/14 Octombrie c. la Sibiu.

† *Lucreția Trailovic* nasc. *Șdic*, tînăra soție a preotului *Victor Trailovic* din Coștei, a încetat din viață. O depling nemișcîntă ei soț și cei cinci copii minori, o depling neamurile și comuna întreagă. Odihniască în pace. Transmitem jalmiceii familii sincere condoleanțe!

Învățătorul *Iosif Velceanu*, cunoscutul dirigent al chorului rom. din Reșița, luîndu-și rămas bun dela ai săi din partea locului, și-a luat în primire catedra din Timișoara, înlocuind de stat *Ogliceriu*, care a fost transferat la Fiume.

Ordinea turneului tenorului I. Radulescu, sub protecția Fondului de teatru român: Marți 1 Octombrie st. n. în Blaj, Joi 3 Octombrie st. n. în Alba-Iulia, Sîmbătă 5 Octombrie st. n. în Seliște, Duminecă 6 Octombrie st. n. în Sebeș, Marți 8 Octombrie st. n. în Orăștie, Joi 10 Octombrie st. n. în Hațeg, Sîmbătă 12 Octombrie st. n. în Lipova, Duminecă 13 Octombrie st. n. în Timișoara, Marți 15 Octombrie st. n. în Caransebeș, Joi 17 Octombrie st. n. în Orăvița, Sîmbătă 19 Oct. st. n. Sîmniclăușul-mare, Duminecă 20 Octombrie st. n. în Becicherecul-m. Marți 22 Octombrie st. n. în Șiria, Joi 24 Octombrie st. n. în Brad, Sîmbătă 26 Octombrie st. n. în Abrud, Duminecă 27 Octombrie st. n. Turda, Vineri 1 Noembrie în Cluj, Duminecă 3 Noembrie st. n. în Năsăud.

Societatea de lectură „*Ioan Popasu*”, secția pedagogică, din Caransebeș s'a constituit Sîmbătă în 15 Sept. în următorul mod: Președinte: *Gheorghe Noaghea* prof; vice-președinte: *Nicolae Rădușiu* ped. c. IV; secretar-notar: *Corneliu Nica* ped. c. III; casier *Dimitrie Gaescu* ped. c. IV; controlor: *Petru Mureșanu* ped. c. III; bibliotecar: *Emilian Novacovic* ped. c. III; vice-bibliotecar: *Gheorghe Velci* ped. c. II. În comisia litetară: *Vasile Miloia* și *Pavel Sopon* ped. c. IV., *Corneliu Nica* și *Emilian Novacovic* ped. c. III., *Traian Duda* ped. c. II., *Corneliu Roșca* ped. c. I.

D-șoara *Mărioara David* (Obreja) și *Constantin Căltun* jun. (Caransebeș logodiți).

Reuniunea economică a comitatului Caraș-Severin va aranja o premiare de cai la 6 Noembrie în Lugoj și la 14 Noembrie în Sacul, împărțind ca premii 1000 cor. — Aceiași reuniune va premia și vite cornute și anume în 13 Octombrie în Făget, în 20 Octombrie în Caransebeș, în 27 Octombrie în Cacova și în 7 Noembrie în Lugoj.

La Sinaia s'a strîns lumea să vadă minunea (?) cum un arhimilionar adv. *Cozeus-Hardy*, fiul primului președinte al curții de casație din Anglia, însoțit de nevasta, fetița sa, un valet, o guvernantă și un bucător, n'a tras la otel, ci s'a așezat cu 6 corturi pe o coastă de deal, ce i-a destinat-o însuși regele Carol, facînd acolo vilegiatură. Lumea ride cu poftă de acești „nostimi” străini... ear familia engleză, ca fiind din multe puncte de vedere de invidiat, se uită cu o indiferență suverană la zimbetele ironice ale publicului român.

După ultimele știri izbucnirea războiului în Balcani se așteaptă din zi în zi.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

Redactor-responsabil: **Ilie Orăvițanu.**

Aviz.

Aducem la cunoștința On. public, ca la 13 n. l. c. adecă *Duminecă viitoare* după amiază la 2 ore se vînd cai foarte buni, tot așa diferite revizite economice în starea cea mai bună, în localul institutului de bani „*Plugarul*” din Cacova. **Diracțiunea.**

